

Baldev Raj v. Mohan Lal (S. S. Sodhi, J.)

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਐਸਐਸ ਸੋਢੀ ਜੇ.

ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਮੋਹਨ ਲਾਲ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1983 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1471 .

18 ਅਪ੍ਰੈਲ 1984

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1908 ਦਾ V)— ਆਰਡਰ 6 ਨਿਯਮ 17 ਅਤੇ ਆਰਡਰ 20 ਨਿਯਮ 15— ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ- ਮੁਢਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ- ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ- ਦਲੀਲ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮਝੌਤਾ - ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਧ - ਕੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਢਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਮੁਢਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫ਼ਰਮਾਨ

(ਪਾਰਾ 4 ਅਤੇ 6)।

115 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਬਜਾਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ।
ਪੀਸੀਐਸ ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਲੰਧਰ, ਮਿਤੀ. 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 1983 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਵੀ.ਕੇ.ਝਾਂਜੀ ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਐਮ.ਐਲ ਸਰੀਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੋਢੀ, ਜੇ.

(1) ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੋਧ, ਕੀ ਇਹ ਭਾਰੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਰੱਥ ਹੈ? ਇੱਥੇ ਹੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਇੱਥੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 8 ਮਈ 1979 ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਰਸੀਵਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ 6 ਜੂਨ 1980 ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨਧਾਰਕ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫ਼ਸਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਸੋਨੂੰ ਕੋਲ ਆ ਗਈ। 4 ਸਤੰਬਰ, 1980 ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੁਕਾਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

Baldev Raj v. Mohan Lal (S. S- Sodhi, J.)

ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਦਾ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਸੋਨੂੰ, ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਲਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵੀ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰਥ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਢਲਾ ਫਰਮਾਨ ਅੰਤਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਮੁਢਲੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਮੋਹਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਲਾਲ, ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ.

(4) ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਢਲੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।, ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰੋ। ਆਰ. ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਥੋਗਮਾਲ, (1) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁੱਢਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, "ਅਦਾਲਤ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਮਝੌਤਾ ਸਹੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਾਜ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫਰਮਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਮੁਢਲੇ ਫਰਮਾਨ ਵਜੋਂ, ਜੋ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਅੰਤਮ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ।" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਮੁਢਲੀ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(5) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੂਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੋਪਾਲ ਲਾਲ ਵਿੱਚ, (2) ਮੁਦਈ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੁਢਲੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਬਦਲ ਗਏ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮੁਢਲੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿ

ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੇਕਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, "ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।"

(6) ਅਵਧੋਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਘੂਬੰਸਮਨੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, (3) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਟਵਾਰੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(7) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਭਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਝਾਂਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ।

(8) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਰ. ਸਬੰਦਮ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਪਿੱਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, (4) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ

- (2) ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 1470
- (3) ਏਆਈਆਰ 1979 ਪਟਨਾ 50..
- (4) 1983 MLJ 178.

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਟਵਾਰੇ ਲਈ, ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਉੱਤੇ ਸੁਪਰ* ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਪਲਾਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਕੱਤਰਫਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸੁਪਰ-ਸਟਰਕਚਰ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ।

Baldev Raj v. Mohan Lal (S. S- Sodhi, J.)

(9) ਜਗਜੋਤੀ ਬੋਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਾਰੂਚੀ ਬੋਸ ਅਤੇ ਹੋਰ, (5) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਇਹ ਵੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਬੰਧ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝ ਗਏ ਸਨ। ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਲ ਅਤੇ ਉਸਾਰੂ ਨਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

(10) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਭਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(11) ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਦਈ ਲਈ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝੌਤਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(12) ਇਹ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁ. 200.

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

Baldev Raj v. Mohan Lal (S. S- Sodhi, J.)

14845 HC—ਸਰਕਾਰੀ* ਪ੍ਰੈਸ, UT, Chd.